

KULTÚRA

Nemzetközi konferencián tarták fel a lakosságcsere eseményeit és következményeit

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.

Megjelent: 2016.04.12. 16:29

Szerző: **SZEGEDma**

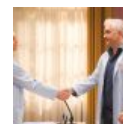

“Mind a magyarok, mind a szlovákok, mind a kitelepülők, mind az otthonmaradottak számára többségében fájdalmat és csalódottságot okozott az egykori csehszlovák elnök, Edvard Beneš által dédelgetett terv: a lakosságcsere megvalósulása” – hangzott el a Felvidékről kitelepítettek emléknapja alkalmából az Emlékpont és a komárnoi Selye János Egyetem (Univerzitá Jána Selyeho) közös szervezésében kedden megrendezett konferencián.

Az egynemzetiségű csehszlovák állam képe lebegett *Beneš* előtt, aki már az 1940-es évek elején kidolgozta a magyarok és németek kitelepítését célzó terveit. Bár a megvalósulást az első bécsi döntés (1938) késleltette, azonban a második világháború lezárulta után a szovjetek közreműködésével a lakosságcsere létrejöhett – mondta el *Gulyás László*, a Szegedi Tudományegyetem professzora, rámutatva: azt, hogy Beneš ma is elismert személyiség cseh és szlovák területen, jelzi, hogy szobra ott áll a prágai külügyminisztérium épülete előtt.

Beneš és *Sztálin* között 1943-ban létrejött a szerződés, amely rögzítette, hogy a szovjetek támogatják a magyarok és németek kitelepítését Csehszlovákiából – ismertette a komárnoi

FRIS

Selye János Egyetem tanszékvezetője, *Simon Attila*. A szlovákiai professzor rámutatott: Csehszlovákia az áhított szláv nemzetállami léthez segítő szovjet támogatásért lemondott a demokráciáról és elismerte alárendeltségét a Szovjetunióval szemben, továbbá vállalta, hogy ellenzéki pártok nélküli „népi demokráciát” valósít meg.

A csehszlovák szervek 181 ezer fős listát állítottak össze a kitelepíteni szándékozott magyarokról, amelyre felkerültek a magyar polgárság tagjai és a falusi gazdatársadalom jómódú vezetői, azzal a szándékkal, hogy minél több javat hagyjanak hátra a kitelepülők, sőt előfordult, hogy egész településeket nyilvánított háborús bűnösnek a csehszlovák adminisztráció, hogy elháruljon az akadály a kitelepítésük elől.

A folyamat fájdalmas pillanatokot is okozott. Megtörtént, hogy a magyarországi sváb család sparheltjén még főtt az ebéd, amikor már megérkezett a Csehszlovákiából a helyükre szánt, kitelepített család. Simon Attila elmondta: a felvidéki magyar falvakba áttelepült szlovák családokra ellenséggént tekintett új közösségük, de az is megtörtént, hogy a Dél-Alföldre telepített magyar család szlovák környezetben elszlovákosodott.

A konferencián mutatta be első alkalommal a nyilvánosságnak nemrég elkészült, a tótkomlói szlovákok nyelvhasználatát rögzítő kétnyelvű tájnyelvi szótárát *Szincsok György*. A nyugalmazott iskolaigazgató arról is beszélt, hogy a településen élő szlovákok azt a közép-szlovák nyelvjárást beszélik, amelyből a hivatalos szlovák irodalmi nyelv is kialakult, így az ő dialektusuk áll a legközelebb a hivatalos nyelvi formákhoz.

Miklós Péter, a konferenciát szervező intézmény vezetője kutatásait ismertette elmondta: a Dél-Alföldről kitelepülő családokat új otthonukban kevesebb föld és kisebb ingatlan várta, mint amit hátrahagytak, míg a Békés megyébe érkezett felvidéki magyarok – népbírószági perekben is megnyilvánuló – politikai nyomással találkozhattak. Az intézményvezető rámutatott: az 1947-es választásokon Pitvaroson jelentős győzelmet aratott a kommunista párt, amelyet segített, hogy a betelepültek nem bírtak szavazati joggal, így a választásokon csak az ott élők egyharmada voksolhatott. Az itt lakók életét feszültségek egész sora terhelte – mondta el az előadó: a nemzetiségi mellett a vallási és a politikai különbségek is erősítették a ki- és betelepültek által megélt sérelmeket.

– Hajlamosak vagyunk csak a saját nemzetünk sérelmeit sorolni, de ebben a folyamatban mindenki szerzett sebeket – jelentette ki a konferenciát záró előadásában *Tóth István*. A szegedi Móra Ferenc Múzeum osztályvezetője arra is felhívta a figyelmet, hogy előfordult, hogy a Felvidékre települt család nyolc és fél hold területű földjét 19 tagban kapta meg, ellehetetlenítve ezzel a gazdálkodást, míg az itthon maradottaknak írt levelekből kiderült, hogy hiába szerették volna, a csehszlovák hatóságok nem engedték hazalátogatni a kitelepülteket.

A konferencián vendégként vett részt a Vásárhelyen élő *Varga Ferenc*, akinek családját szintén érintette a kitelepítés. A férfi elmondta: a kitelepítettek és egykori földijeik ma már rendszeresen tartják a kapcsolatot és évente meglátogatják egymást.

Kommentek